

कालस्य विहितं आयुः प्रमाणं प्राप्नोमि न जानामि कालेनाप्रवर्तितं त्वामिह स्थापयितुं शक्नोमीत्यर्थः ॥ १३ ॥ ब्रूहि पृच्छ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ विवर्तयंति सा धर्षति ॥ १७ ॥ आलंजनं सर्वतः

यम उवाच नाहं कालस्य विहितं प्राप्नोमीह कथंचन ॥ यो हि धर्मं चरति वै तं तु जानामि केवलं ॥ १३ ॥ गच्छ विप्र त्वमगैव आलयं स्वमहाद्युते ॥ ब्रूहि सर्वं यथा स्वैरं
करवाणिकमच्युत ॥ १४ ॥ ब्राह्मण उवाच यत्तत्र कृत्वा सुमहत्पुण्यं स्यात्तद्ब्रवीहि मे ॥ सर्वस्य हि प्रमाणं त्वं त्रैलोक्यस्यापि सत्तम ॥ १५ ॥ यम उवाच शृणु त
त्वेन विप्रैर्प्रदानविधिमुत्तमं ॥ तिलाः परमकंदानं पुण्यं चैव ह शश्वतं ॥ १६ ॥ तिलाश्च संप्रदातव्या यथा शक्तिद्विजर्षभा ॥ नित्यदानात्सर्वकामांस्तिला निर्वर्तयं
त्युत ॥ १७ ॥ तिलान् श्राद्धे प्रशंसंति दानमेतत्थ्यनुत्तमं ॥ तान्प्रयच्छस्व विप्रेभ्यो विधिदृष्टेन कर्मणा ॥ १८ ॥ वैशाख्यां पौर्णमास्यां तु तिलान्दद्याद्विजातिषु ॥ तिला
भक्षयितव्याश्च सदा त्वालंभनंचतैः ॥ १९ ॥ कार्यं सततमिच्छद्भिः श्रेयः सर्वात्मना गृहे ॥ तथापः सर्वदा देयाः पेयाश्चैव न संशयः ॥ २० ॥ पुष्करिण्यस्तडागानि
कूपांश्चैवात्र खानयेत् ॥ एतत्सु दुर्लभतरमिह लोके द्विजोत्तम ॥ २१ ॥ आपो नित्यं प्रदेशे पुण्यं ह्येतदनुत्तमं ॥ प्रपाश्च कार्यादानार्थं नित्यं ते द्विजसत्तम ॥ भुक्तेष्व
न्नं प्रदेशं तु पानीयं वै विशेषतः ॥ २२ ॥ भीष्म उवाच इत्युक्ते स तदा तेन यमदूतेन वै गृहान् ॥ नीतश्च कारयामास सर्वतघमशासनं ॥ २३ ॥ नीत्वा तं यमदू
तोऽपि गृहीत्वा शर्मिणं तदा ॥ ययौ स धर्मराजाय न्यवेदयत्तचापितं ॥ २४ ॥ तं धर्मराजो धर्मं शं पूजयित्वा प्रतापवान् ॥ कृत्वा च संविदं तेन विससर्ज यथागतं ॥ २५ ॥
तस्यापि च यमः सर्वमुपदेशं च कारह ॥ प्रेत्यैत्यच ततः सर्वं च कारोक्तं यमेन तत् ॥ २६ ॥ तथा प्रशंसते दीपान्यमः पितृहितेऽप्यथा ॥ तस्माद्दीपप्रदो नित्यं संतारयति
वै पितॄन् ॥ २७ ॥ दातव्याः सततं दीपास्तस्माद्भरतसत्तम ॥ देवतानां पितॄणां च क्षुब्धं चात्मनां विभो ॥ २८ ॥ रत्नदानं च सुमहत्पुण्यमुक्तं जनाधिप ॥ यस्तान् वि
क्रीय यजते ब्राह्मणोऽथ भयंकरं ॥ २९ ॥ यद्वै ददाति विप्रेभ्यो ब्राह्मणः प्रतिगृह्य वै ॥ उभयोः स्यात्तदक्षय्यं दातुरादातुरेव च ॥ ३० ॥ यो ददाति स्थितः स्थित्या ताह
शायप्रतिग्रहं ॥ उभयोरक्षयं धर्मं तमनुः प्राह धर्मवित् ॥ ३१ ॥ वाससां संप्रदानेन स्वदारनिरतो नरः ॥ सुवस्त्रश्च सुवेषश्च भवतीत्यनुश्रुम ॥ ३२ ॥ गावः सुवर्णं
च तथा तिलाश्चैवानुवर्णिताः ॥ बहुशः पुरुषव्याघ्रवेदप्रामाण्यदर्शनात् ॥ ३३ ॥

स्पर्शनं उद्धर्तनमित्यर्थः ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ रत्नेति तस्मै रत्नदानं कर्तव्यं यस्तावृता निविक्रीय यज्ञं करोति एतद्धितस्याभयं करं प्रतिपह
विक्रयजदोषं ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥